

Inhoud

Aanbrengen en afwerken.....	2
Inleiding.....	2
Traditioneel: mortel aanmaken.....	3
Traditioneel: vertinnen.....	4
Traditioneel: berapen.....	5
De raaplaag.....	5
Vlak, recht en te lood	5
Opzetten en afreien.....	6
Dichtschuren.....	6
Afwerken van hoeken.....	7
Traditioneel: hoeken	8
Berapen	8
Schuren.....	8
Hoeken snijden.....	9
Traditioneel: afwerken	10
Behangklaar (blauwpleisterwerk)	10
Sausklaar (witpleisterwerk).....	10
Fijnschuurwerk	11
Fabrieksmatig: mortel aanmaken	12
Fabrieksmatig: éénlagig systeem	13
Éénlagig systeem	13
Opzetten, afreien en controleren.....	13
Dichtmessen en doorschuren.....	14
Af- en napleisteren	15
Wanden met hoeken.....	15
Afwerkingstechnieken.....	16

Aanbrengen en afwerken

Inleiding

Mooie afgewerkte muren

zorgen voor een afgewerkte look!

En jij kan dat!

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Traditioneel: mortel aanmaken

Werk je op de traditionele manier? Dan start je met het aanmaken van de mortel. De mortel maak je van standaard raapspecie. En vul je in verhouding aan met water en cement.

Het cement maakt de kalkcementmortel extra sterk. En dus goed bruikbaar als basis laag op de ondergrond!

Het aanmaken van een mortel doe je zo:

1. Vul de kuip voor ongeveer 4/5 deel met standaard raapspecie.
2. Maak in het midden van de kuip een kuiltje.
3. Giet hierin de benodigde hoeveelheid water (ongeveer een halve emmer).
4. Strooi – indien nodig – de benodigde hoeveelheid cement in het water.
5. Laat het mengsel even staan.
6. Meng de mortel met een mixer.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Traditioneel: vertinnen

Na het aanmaken van de mortel ga je aan de slag met de eerste laag stucwerk.

Heb je grote onzuiverheden op je ondergrond? Is de hechting slecht? Of is de zuiging ongelijk verdeeld? Dan moet je de ondergrond vertinnen. Vertinnen is het aanbrengen van een eerste dunne laag mortel.

Een vertinlaag is minimaal een centimeter dik. De vertinlaag is vooral bedoeld om hechting en een egale zuiging te creëren.

Vertinnen doe je als volgt:

- Zet direct na het aanmaken de mortel op. Dat betekent dat je de mortel op de muur aanbrengt.
- Ben je rechtshandig? Dan begin je linksboven en werk je naar rechtsonder.
- Na het aanbrengen, rei je de vertinlaag af. Dat doe je door een rei over de net aangebrachte laag te bewegen.
- Vervolgens moet je de vertinlaag 'ruwhalen'. Je brengt groeven aan in de vertinlaag met een bezem of ruwkam. Daardoor hecht de volgende laag beter.
- Tot slot haal de je mortel die in de hoeken zit weg.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Traditioneel: berapen

De raaplaag

Hoef je de wand niet te vertinnen? Of ben je klaar met vertinnen? Dan breng je de raaplaag aan.

Berapen is het aanbrengen van een uitvlaklaag. Zo'n laag kan dienen als eindafwerking of als basislaag voor verdere afwerking.

Het berapen van een wand is één van de belangrijkste werkzaamheden die een stukadoor uitvoert. Je maakt de wand er recht, vlak en te lood mee. En dat is wat de klant wil!

Het berapen van een wand gaat in de volgende stappen:

- Opzetten en afreien
- Dichtschuren
- En hoeken afwerken

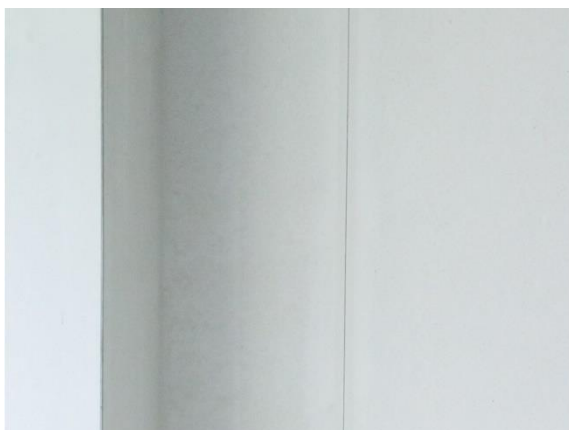

Vlak, recht en te lood

Als hulpmiddel om een wand vlak en te lood te berapen kun je gebruik maken van een guide.

Een guide is een strook mortel die als geleider werkt voor het afreien van de wand. Door die guide weet je hoe dik jouw stuclaag moet zijn op verschillende plekken.

Een ervaren stukadoor maakt de guides vaak niet meer vooraf. Hij kan 'guides in het werk' maken.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Opzetten en afreien

Zet de mortel direct na het aanmaken op. Breng de mortel in de gewenste laagdikte aan. Dat aanzetten doe je met een raapspaan en spaarbord. Houd het spaarbord met daarop de mortel in je ene hand. En gebruik je andere hand om de mortel met de raapspaan vanaf het spaarbord op de wand te krijgen.

Heb je de wand voorzien van mortel? Rei dan de laag afwisselend verticaal, diagonaal en horizontaal af. Met afreien zorg je er voor dat de overtollige mortel van de wand wordt geschaafd.

Een paar tips:

- Duw de rei niet in de guide, anders is die niet vlak meer.
- Laat de rei over de guide 'glijden'.
- Zie je na het afreien plekken die je niet hebt geraakt? Dan was de laag daar te dun. Zet hier nog wat mortel op, en rei het stuk opnieuw af. Het raapwerk dat je om die plek heen hebt aangebracht kan je mooi als guide gebruiken.

Dichtschuren

De volgende stap is het dichtschuren van de aangebrachte laag. Dat doe je met een schuurbord.

Dichtschuren is het verwijderen van de oneffenheden door het bijzetten en de slagen van de rei.

Hierdoor krijg je een strakke, egale laag.

Je begint met dichtschuren als de afgereide laag een beetje is aangetrokken. Dat betekent voldoende uitgehard.

Je doet dat als volgt:

- Zet het schuurbord in de linkerbovenhoek.
- Maak met je arm een ronddraaiende beweging. Druk het bord daarbij lichtjes op de wand.
- Werk met grote slagen de hele wand af.

Vergeet de wand hierna niet te controleren. Als er iets niet goed is, kun je het nu nog makkelijk herstellen!

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Is de wand nog niet vlak? Of is de wand niet te lood? Hobbels rei je vlak. Kuilen zet je bij, rei je af en schuur je dicht.

Afwerken van hoeken

Tot slot ga je aan de slag met het afwerken van de hoeken van de wand. Je snijdt de hoeken met de andere wanden en het plafond uit. Gebruik voor het afwerken een punttroffel.

Krab ook onderaan bij de vloer een randje mortel weg.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Traditioneel: hoeken

Een stukadoor wordt meestal ingehuurd om een hele woning te stuken. Bij meerdere wanden heeft hij te maken met een nieuwe uitdaging: hoeken!

Er bestaan uitwendige en inwendige hoeken. Uitwendige hoeken zijn hoeken waar je je tegenaan kunt stoten. Inwendige hoeken zijn alle andere hoeken.

Berapen

Stel een rei op de wand die je als tweede beraapt. Over deze rei kun je de eerste wand vlak en recht berapen. De rei zet je met klemhaken op de wand vast. Hij moet één laagdikte buiten de wand uitsteken, anders wordt de laag te dun.

Na het berapen van de eerste wand, stel je de rei om. Je haalt hem voorzichtig los en haalt de klemhaken weg.

Schuren

Daarna stel je de rei voorzichtig op de eerste wand. Je werkt de tweede wand ook met een mortellaag af. Daarna verwijder je de rei en klemhaken. En werk je ook de plekken waar de klemhaken hebben gezeten netjes af.

Een uitwendige hoek schuur je vervolgens rond. Daardoor wordt hij stomp en minder kwetsbaar.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Hoeken snijden

Beraap je twee wanden met een inwendige hoek? Gebruik dan een punttroffel of spaan om de hoeken scherp uit te snijden.

Schuur de hoeken voorzichtig. En snijdt ze na het schuren nogmaals uit.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Traditioneel: afwerken

Tot slot wordt de beraapte wand meestal nog van een afwerklaag voorzien. Weet je nog welke mogelijkheden er zijn? Blauwpleister, witpleister en fijnschuurwerk. Daar kon je al over lezen in deeltaak 3: de opbouw van stucwerk.

Behangklaar (blauwpleisterwerk)

Blauwpleister maak je op een gipstafel. Maak een vijvertje van kalk en vul het met water en gips. Laat het even weken en meng het. Je zet de blauwpleistermortel heel dun op. Eerst zet je een strook langs de hoek, en daarna langs het plafond. Zet daarna een nog dunnere laag mortel op de wand om de spaanslagen weg te werken (overzetten). En pleister de wand tot slot af.

Sausklaar (witpleisterwerk)

Witpleister maak je op dezelfde manier als blauwpleister. Zet de witpleister op in een laagdikte van ongeveer 1 of 2 mm. Zet de wand binnen 20 minuten na het aanmaken van de specie op. Ook nu moet je de wand overzetten. Omdat je een super strakke afwerking wilt moet je dichtpleisteren en afpleisteren. Die techniek is hetzelfde als bij het op- en overzetten.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Fijnschuurwerk

Ook fijnschuurwerk maak je op dezelfde manier aan als blauwpleister. Zet de wand binnen 20 minuten na het aanmaken van de specie op met een laagdikte van 2 á 3 millimeter. Om het strak af te werken moet je ook bij deze afwerking overzetten en dichtpleisteren. Het vlameffect creëer je als laatst. Hoe? Beweeg een schuurblok of schuurspons met regelmatig draaiende bewegingen over de wand.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Fabrieksmatig: mortel aanmaken

Werk je handmatig met fabrieksmatig vervaardigde species? Dan start je met het voorbehandelen zoals is besproken in deeltaak 5: werkplek inrichten en voorbehandelen.

Daarna maak je de mortel klaar. Je moet water aan het mengsel toevoegen om er mee te kunnen werken. Het is belangrijk om precies genoeg water te gebruiken. Water heeft namelijk invloed op de stevigheid van je mortel!

Op de verpakking van het product staat aangegeven hoeveel water je toe moet voegen. Een vuistregel daarbij is: Per m² oppervlak is één liter specie nodig per millimeter laagdikte.

Hoe maak je de mortel aan?

1. Giet voldoende schoon water in een schone kuip.
2. Houd de geopende zijde van de zak onder water en strooi voldoende specie in het water.
3. Laat het mengsel even drinken (rusten).
4. Mix de mortel op een hoog toerenaantal met een mixer.
5. Schep met een troffel de mortel die naar de zijkant is gespat terug in het mengsel.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Fabrieksmatig: éénlagig systeem

Éénlagig systeem

Fabrieksmatig vervaardigde species kun je dus gebruiken als éénlagig systeem. Het aanbrengen van zo'n systeem gaat in de volgende stappen:

1. Opzetten van de gipsmortel
2. Afreien van de eerste laag
3. Niet geraakte plekken bijzetten en nogmaals reien

Laten rusten

4. Na reien en controleren van de laag

Laten rusten

5. Dichtmessen van de laag en controleren
6. Doorschuren van de laag
7. Af- en napleisteren van de laag

De precieze tijd die je hebt voor het aanmaken, opzetten, afreien, dichtmessen, doorschuren, dicht- en afpleisteren noem je de verwerkingstijd. De verwerkingstijd van een product staat in de productinformatie.

Opzetten, afreien en controleren

Voor het opzetten van de mortel heb je ongeveer 20 minuten de tijd. Let bij het opbrengen op een goede houding. Je rug moet recht zijn en je knieën gebogen.

Houd tijdens het opzetten je spaarbord tegen de muur onder je spaan. Op die manier voorkom je morsen tijdens het opzetten. Ben je rechtshandig? Dan werk je van links naar rechts. Ben je linkshandig dan werk je andersom.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Rei vervolgens de wand af. Gebruik de mortel die je van de wand afhaalt om de gaten bij te zetten. Als je mortel overhoudt doe je die terug in de kuip.

Heb je het nu goed gedaan? Dat controleer je altijd even. Je controleert of je de hele wand hebt geraakt door de smalle kant van de rei tegen de wand te houden. Zo zie je of de wand vlak en te lood is. Dat wil je tenslotte!

Dichtmessen en doorschuren

Wanneer de laag voldoende is afgebonden ga je door met de volgende stap: dichtmessen.

Dichtmessen is het dichtstrijken van oneffenheden door het reien. Het zorgt voor een strakke laag.

Daar mag je dus pas mee beginnen als de aangebrachte laag hard genoeg is. Voldoende afgebonden.

Hoe weet je dat? Probeer de laag maar in te drukken met je vingers. Blijft de mortel niet meer kleven?

Dan kun je verder met de volgende stap.

Dichtmessen doe je met een spackmes. Je moet het spackmes schuin tegen de laag houden. Zo glijd je er overheen.

Na het dichtmessen is je laag wel strak, maar niet afgewerkt. Hoe kun je dit oplossen? Door te schuren.

Doorschuren doe je wanneer de laag stevig, maar nog niet volledig afgebonden is. Je maakt de laag vochtig en gaat er daarna overheen met grof schuurblok. Maak een regelmatige en draaiende beweging.

Let op! Het moet bij dichtmessen en doorschuren niet zo zijn dat je alle mortel er weer af haalt...

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Af- en nagleisteren

Door het doorschuren creëer je een 'sliblaag'. Die laag laat je een beetje hard worden. Daarna kun je die laag gebruiken om de wand af te pleisteren. Gebruik daarvoor een pleisterspaan of spackmes. Moet het werk nog gladder? Gebruik dan een kwast met water en spaan of spackmes.

Wanden met hoeken

Als je op deze manier werkt krijg je natuurlijk nog steeds te maken met hoeken.

Voor hoeken gebruik je hoekbeschermers. Je maakt de hoekbeschermer op maat door de bladen in een hoek van 45° af te knippen. Daarna knip je ook de rug van de hoekbeschermer af.

Je brengt mortel aan op de hoek. Dat doe je over de hele hoek, in een puntsgewijs. Je krijgt dus een puntje op de hoek. In die punt druk je het profiel. Dan stel je het profiel te lood. Let er op dat de vleugel van het profiel open blijft zodat de mortel die op je muur komt daar voldoende in kan hechten.

Keuzevak 12 – Aanbrengen en afwerken

Afwerkingstechnieken

Je kunt er voor kiezen om de wand na het éénlagig systeem nog verder af te werken. Bijvoorbeeld met spuitpleister of sierpleister.

Sierpleisters maken wanden mooier op een speciale manier. Hoe ze dat doen hangt af van de soort die je kiest. Hoe je de verschillende pleisters aan moet brengen vind je altijd terug in de productbeschrijving van de leverancier. Lees die daarom goed!

Je leest er meer over in deeltaak 8: Stucstoppen, figuren en sierpleister.

